

Grauwe Gans trok zich evenwel weinig aan van het weer en werd in een recordaantal geteld: ruim 340.000.

De aantallen van Slobeend en Wintertaling daalden tot het niveau van eind jaren negentig, destijds eveneens na twee (zeer) koude winters. Zee-eenden doen het al jaren, winter of geen winter, niet goed. Hoewel de aantallen van jaar tot jaar sterk kunnen verschillen, zijn zowel Eider als Zwarte Zee-eend sinds midden jaren negentig flink afgenomen. In tegenstelling tot de zaagbekken zagen Brilduikers deze winter duidelijk niet zo zitten, hun aantal lag 40% lager dan normaal. De overwinteringsgebieden in het IJsselmeer en de Randmeren waren vrijwel verlaten, terwijl de aantallen in het Deltagebied nogal mager waren. Het aantal Meerkoeten bleef op gemiddeld niveau, dat van Waterhoentjes lag eenderde lager.

Stelllopers lieten een overwegend negatief beeld zien. Het aantal overwinterende Kluten en Bontbekplevier, dat recent gestegen was, zakte terug tot het flink lagere niveau van begin deze eeuw. Rosse Grutto's waren eveneens minder talrijk dan de vijf jaar ervoor, maar de daling was niet zo sterk als na de strenge winters van 1995/96 en 1996/97. Desondanks was, op een groep op Rottum na, de gehele oostelijke Waddenzee verlaten. Ook de Wulp had zichtbaar last van de winter, met een aantal dat maar net boven de 100.000 uitkwam. Het aantal meeuwen, tot slot, kwam net als het voorgaande jaar lager uit dan gemiddeld.

Iedereen bedankt

In januari 2010 hebben ruim 1500 mensen de moeite genomen om één of meer gebieden te tellen. Veel dank gaat ook uit naar enkele instituten en terreinbeheerders die hun gegevens van vaak grote en belangrijke gebieden beschikbaar stelden. Iedereen wordt hartelijk bedankt voor zijn of haar inzet!

Menno Hornman & Erik van Winden

Het watervogelmeetnet, waar de midwintertelling deel van uitmaakt, wordt uitgevoerd onder de paraplu van het Netwerk Ecologische Monitoring en is een samenwerkingsverband van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie-Gegevensautoriteit Natuur, Ministerie van Verkeer en Waterstaat- Waterdienst, het Centraal Bureau voor de Statistiek en SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Broedvogels: drie belangrijke nieuwe ontwikkelingen

Nieuwe handleiding

Tot voor kort werkten broedvogeltellers met twee verschillende handleidingen: een voor het Broedvogel Monitoring Project (BMP) en een voor het Landelijk Soortonderzoek Broedvogels (LSB). Beide handleidingen zijn ineengeschoven in een nieuwe handleiding die begin dit jaar verscheen. Dit bood meteen de gelegenheid om enkele meest kleine wijzigingen door te voeren in de opzet van het broedvogelonderzoek, vooral wat betreft onderzoek aan zeldzame soorten, dat nog meer aan vaste telgebieden gekoppeld wordt, en het doorgeven van losse meldingen. Voorts werden de interpretatiecriteria en datumgrenzen van enkele soorten aangepast op basis van speciaal onderzoek, nieuwe inzichten en veranderingen in fenologie.

De 56 pagina's dikke nieuwe handleiding (van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON, Nijmegen) is aan het begin van het voorjaar bij iedereen in de bus gevallen die betrokken is bij broedvogelmonitoring. Is dat niet het geval, vraag dan een handleiding aan bij Broedvogels@sovon.nl of download de handleiding van de website.

Programma Autoclustering

In de vrije tijd voor dag en dauw broedvogels tellen, daar komen tellers graag vroeg voor uit de veren. Maar aan het moeizame geploeter met kaarten en regeltjes om het aantal territoria te bepalen, hebben velen een broertje dood. Met Autoclustering worden deze tellers op hun wenken bediend. Na het via internet invoeren van de waarnemingen doet het computerprogramma de rest. Met een simpele druk op de knop wordt in een mum van tijd het aantal territoria bepaald. Tegelijkertijd wordt dan ook het telformulier ingevuld en zijn verspreidingskaarten beschikbaar. Autoclustering werkt strikt (en snel) volgens de ingebouwde BMP-regels. Wij zijn ervan overtuigd dat autoclustering minder rompslomp en een betere beschikbaarheid van de gegevens voor tellers met zich meebrengt en dat de uitkomsten bovendien nog meer gestandaardiseerd zullen zijn. In de speciale Handleiding Autoclustering in BMP wordt het verwerken van waarnemingen van a tot z uitgelegd en gevisualiseerd. Inmiddels zijn veel BMP-tellers met het verwerken van hun waarnemingen via Autoclustering begonnen. We wensen ze veel succes en plezier en zijn zeer benieuwd naar de uitkomsten en ervaringen. Met uw vragen, problemen of suggesties kunt u terecht bij Broedvogels@sovon.nl.

Digitale aanwijzingen voor broedvogel-inventarisatie per soort

In de nieuwe broedvogelhandleiding worden de basistechnieken van broedvogeltelling volgens de (uitgebreide) territoriumkartering uit de doeken gedaan. Dit biedt voldoende informatie voor de teller om het veld in te gaan om broedvogels te inventariseren. Aanwijzingen per soort zijn in deze handleiding uitsluitend te vinden in een aantal bijlagen. Deze worden door sommige waarnemers als wat abstract ervaren. Daarom worden er nu via de website soortpagina's aangeboden. Hierin worden per soort aanwijzingen en tips gegeven over de wijze van inventarisatie, tel- en inventarisatieproblemen en wordt beknopt enige nuttige achtergrondinformatie verstrekt over bijv. broedbiologie. Het ligt in de bedoeling om een en ander te zijner tijd te voorzien van illustratieve foto's van bijv. broedbiotoop of specifiek vogelgedrag.

De teksten, gebaseerd op literatuur en ervaringen van karteerders, kunnen de waarnemer nog 'scherper' maken bij zijn rondes door het veld en helpen om vogelgedrag op de juiste manier te interpreteren. Dat verhoogt enerzijds het plezier van het veldwerk terwijl anderzijds de kwaliteit van de resultaten nog wat omhoog kan gaan. Alle reden dus om eens een kijkje te nemen op de betreffende pagina's (www.sovon.nl/richtlijnen). En als u nog goede tips hebt, geef ze door!

Arend van Dijk, Arjan Boele & Fred Hustings